

SOSYAL BİLGİLER 5

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

- Herhangi bir malı satın alarak kullanan, para karşılığı hizmetlerden yararlanan kişilere **tüketici** adı verilir.
- Kırtasiyeden kalem alan öğrenci, otelde konaklayan turist, otobüsle seyahat eden yolcu, marketten elma alan kişi birer tüketicidir.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

- Herhangi bir mal veya hizmeti satın alan kişinin yasal olarak sahip olduğu haklara **tüketici hakları** denir.

- Tüketiciler satın aldıkları ürünlerle ilgili olumsuz bir durumla karşılaşabilirler.**

Tüketici haklarını bilmek yaşanabilecek olumsuzluklar karşısında nasıl bir yol izlememiz gerektiği konusunda bize yardımcı olacaktır.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

Ülkemizde tüketici haklarını korumak için **Tüketicuyu Koruma Kanunu** çıkarılmıştır. Tüketicilerin karşılaştığı sorunlar bu kanuna göre çözüme kavuşturulur.

Taksitli Satışlar: Satıcının malın teslimini üstlendiği, tüketicinin ücreti kısım kısım ödediği satış türüdür.

- Tüketici, 7 gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin taksitle satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

Ayıplı Mal ve Hizmet: Ambalajında, etiketinde veya kullanma kılavuzunda yer alan veya satıcı tarafından vaat edilen özelliklere aykırı olan, eksiklik içeren mal ve hizmetler ayıplı olarak kabul edilir. Bu durumda tüketici aşağıdaki haklardan birini kullanabilir:

- Malı satıcıya iade eder, mal için ödediği ücreti geri alır.
- Maldaki ayıp oranında satıcıdan indirim talep eder.
- Malın ücretsiz onarılmasını ister.
- Malın yenisiyle değiştirilmesini ister.
- Satıcı, tüketicinin talep ettiği haklardan birini yerine getirmekle yükümlüdür.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

Kapıdan Satışlar: İş yeri ve fuar gibi satış mekânları dışında yapılan satışlardır. Tüketici, sözleşmeye kendi el yazısı ile sözleşme tarihini yazdıktan sonra sözleşmeyi imzalamalı ve bir nüshasını almalıdır. Mal veya hizmet tüketiciye sunulmalıdır.

- **Tüketici, 14 gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir.**
- Malı satan veya hizmeti sağlayan kişi, cayma süresi içinde tüketiciden herhangi bir ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan bir belge vermesini talep edemez.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

Mesafeli Satış: İnternet ve telefon gibi iletişim araçlarıyla yapılan satışlar **mesafeli satış** olarak adlandırılır. Satıcı ve sağlayıcı siparişin kendisine ulaştığı andan itibaren siparişi 30 gün içinde yerine getirmelidir. Bu süre içinde sipariş yerine getirilmediği takdirde tüketici sözleşmeyi sonlandırabilir.

- **Tüketici 14 gün içinde gerekçe göstermeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir.**

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

Garanti Belgesi:

Üreticiler ürettikleri, ithalatçılar ithal ettikleri mallar için garanti belgesi düzenlemelidir. Garanti belgesinin onaylanarak tüketiciye verilmesi sorumluluğu, satıcıya aittir.

- **Garanti süresi, malın teslim alındığı tarihten itibaren en az iki yıldır.**
- Garanti süresi içerisinde arızalanan mallar için satıcı ayıplı mallar kategorisinde belirtilen haklardan birini kullanabilir.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ NE YAPAR?

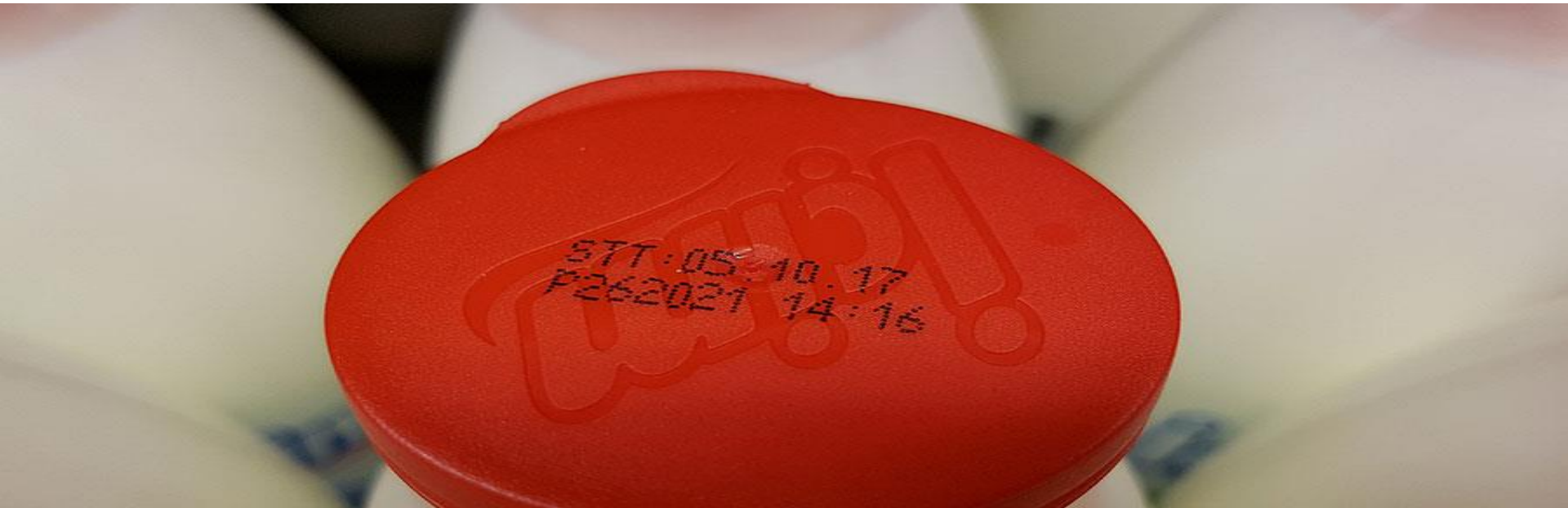
- ✓ Alacağı ürünlerin üzerinde TSE damgası olmasına özen gösterir. **TSE damgası**, ürünlerin devlet tarafından koyulan kurallara uygun olarak üretildiğini gösterir.
- ✓ Dayanıklı tüketim mallarını satın aldıktan sonra **garanti belgelerini** satıcıya onaylatır.
- ✓ Herhangi bir ürün satın alırken veya aldıktan sonra, bir hizmetten yararlanma sürecinde haklarına göre hareket eder.
- ✓ Alacağı bir ürünün ihtiyaç mı yoksa istek mi olduğuna karar verir. Alışverişe çıkmadan önce evde **alışveriş listesi** hazırlar. Bu listeye önce ihtiyaçlarını daha sonra isteklerini yazar.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

- ✓ Satın alacağı ürünün fiyatının bütçesine uygun olup olmadığına dikkat eder. Aile bütçesini aşmayacak şekilde hareket eder. Alacağı mal veya hizmetlerin **kaliteli ve uygun fiyatlı** olmasına dikkat eder.
- ✓ Televizyon, gazete ve Genel Ağ üzerinde yayınlanan reklamlardaki aldatıcı bilgilere inanmaz.
- ✓ Satın aldığı ürünün veya yararlandığı hizmetin fişini alır. Fazla ödeme yaptığından şüpheleniyorsa malın **etiket fiyatı** ile fiş üzerinde yazılı olan fiyatı karşılaştırır.
- ✓ Fişler sayesinde devletimiz, satılan ürün veya yararlanılan hizmetten elde edilen paranın vergisini satıcıdan almaktadır. Alışveriş sonrasında **fiş alarak** ülke ekonomisine katkıda bulunuruz.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

- ✓ Gıda ürünlerini satın alırken üretim ve **son kullanma tarihlerine** dikkat eder. Son kullanma tarihi geçen ürünleri satın almaz.
- ✓ Gıda ürünlerinin ambalajlarının yırtık, hasarlı veya açık olmamasına özen gösterir.
- ✓ Bu tür ürünleri yanlışlıkla satın aldığı anda ürünü, satıcıya iade eder.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

- ✓ **Satın aldığı veya yararlandığı bir hizmetle ilgili sorun yaşadığında sorunu önce satıcı veya hizmet sağlayan kişiyle çözmeye çalışır.** Satıcıya veya hizmet sağlayan kişiye kanunlardan gelen haklarını hatırlatır.
- ✓ Yaşadığı sorunu çözemiyorsa **Tüketici Hakları Hakem Heyetine** başvurur. Başvuru esnasında bir dilekçe yazar, yetkililere satın aldığı ürünün ya da yararlandığı hizmetin fişini veya faturasını verir. Bu heyet il merkezlerinde valiliklerde, ilçe merkezlerinde ise kaymakamlıklarda bulunur.

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

Sosyal Bilgiler

Ders Notu + Yazılı + Online Test+ Online Etkinlik +
Bursluluk Denemeleri + Bilgi Kartları

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni